

Materiál

na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Spišských Vlachoch

Vec: Schválenie spolupráce z Košickým samosprávnym krajom ohľadom programu technickej pomoci ELENA

Dôvod predloženia:

Možnosť rozšírenia
finančných dotácií
na projekty

Bližšie špecifikované
v Dôvodovej správe

Materiál obsahuje:

I. Dôvodová správa

II. Návrh uznesenia
III. Prílohy materiálu

Spracoval:

JUDr. Ing. Stanislav Kandrik

Zodpovedá:

JUDr. Ing. Stanislav Kandrik

Predkladá:

JUDr. Ing. Stanislav Kandrik

Dôvodová správa

k Informatívnej správe o zapojení sa Košického samosprávneho kraja do programu technickej pomoci ELENA

V rámci Stratégie Európa 2020 sa Slovensko zaviazalo od roku 2014 do roku 2020 dosiahnu kumulatívne úspory energie 26 565 GWh. Ur enie cie a v oblasti úspor energie predpisuje smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorá bola do slovenskej legislatívy transponovaná postupne viacerými zákonmi. Najvýznamnejšími sú zákon . 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, konkrétne jeho novela . 100/2014 Z. z., a predovšetkým zákon . 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, ktorý nahradil zákon . 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie.

Hlavná zmena spo íva v tom, že na rozdiel od minulosti Európska únia prostredníctvom smernice prikazuje rieši otázkou energetickej efektívnosti ove a podrobnejšie a vo všetkých oblastiach. Zákon o energetickej efektívnosti sa preto už nezaobrá len kone nou energetickou spotrebou, ale celým energetickým re azcom, vrátane premeny, prenosu, prepravy, distribúcie a spotreby energie vo všetkých oblastiach hospodárstva.

Ciele EU2020: agenda „3x20“ v oblasti energetiky a ochrany klímy Európskeho spo lo enstva:

- 20% zvýši energetickeú efektívno s
- 20% zvýši podiel OZE v rámci energetického mixu
- 20% zníži emisie CO₂

Ciele EU2020 v oblasti energetiky nebudú dosiahnuté bez aktívneho zapojenia obcí, miest a regiónov vybavených potrebnou kapacitou a podpornými mechanizmami, ke že miestne samosprávy zohrávajú k ú ovú rolu pri zmier ovaní dôsledkov zmeny klímy (asi 80 % spotreby energie a emisií CO₂súvisí s aktivitami v rámci miest). Úlohu miest a regiónov zvýraz uje aj energetická politika EU (Energetická stratégia 2011-2020; Ak ný plán EE; SET – Pláne SmartCities)).

Európska únia prostredníctvom viacerých mechanizmov, programov a finan ných nástrojov (fondov) podporuje obce, mestá, mikroregióny, vyššie územné celky v snahe dosiahnu energetickeú bezpe nos únie ako celku i jednotlivých miestnych aktérov samostatne s cie om zníži množstvo skleníkových plynov, zníži energetickeú náro nos verejných a súkromných budov a tiež zvýši podiel obnovite ných zdrojov na výrobe elektrickej energie. Jednou z najvä ších prekážok pri realizácii opatrení v oblasti energetickej efektívnosti na miestnej a regionálnej úrovni je potreba po iato ných investícií a preto je potrebné využíva každé opatrenie prijaté na úrovni EÚ, ktoré náležite zoh ad uje dôsledky pre miestne samosprávy a regióny a ich rozpo tové obmedzenia. V ostatných rokoch bolo preto zo štruktúr iniciovaných viacero podporných programov. Jedným z nich je aj ELENA (European Local ENergy Assistance) implementovaná Európskou komisiou (DG ENERGY) v spolupráci s EIB a financovaná cez „Intelligent Energy Europe“ program (Inteligentná Energia Európa).

Základné charakteristiky programu:

- technická asistencia je zameraná na prípravu kvalitných investi ných programov v mestách a regiónoch v oblasti energetickej efektívnosti a obnovite ných zdrojov energie (obnova budov, integrácia obnovite ných zdrojov energie, centrálné zásobovanie teplom a chladom - CZT, kombinovaná výroba elektriny a tepla - KVET, mestská hromadná doprava, inteligentné siete...at .

- oprávnenými nákladmi sú štúdie uskutočnenosti, trhové prieskumy a analýzy, štruktúrovanie investícií, business plány, energetické audity, príprava a manažment procesu verejného obstarávania a príprava zmlúv, novo zamestnaní pracovníci pridelení špecificky na prípravu relevantného investičného programu
- ELENA pokrýva do 90% oprávnených nákladov
- max. trvanie projektu podporeného cez ELENA: 3 roky
- výhody: investičný program má väčšie šance na získanie zdrojov z finančných inštitúcií (vrátane EIB), znížené transakčné náklady, zlepšená «bankabilita» projektov

Predmetom projektu ELENA bude vypracovanie štúdií uskutočnenosti, štúdií energetickej efektívnosti budov a energetického auditu, projektovej dokumentácie a verejného obstarávania pre budúce investície v niektorých oblastiach znižovania energetickej náročnosti a zvyšovania energetickej efektívnosti budov v správe VÚC (školské, sociálne a kultúrne zariadenia) a partnerských miest a obcí, s cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť pri nasadení obnoviteľných zdrojov energie na strechách, vybudovania fotovoltického zdroja energie a riešenia úsporného verejného osvetlenia v mestách a obciach.

Spolufinancovanie technickej pomoci ELENA určenej na prípravu investičného programu "ENERGETICKÝ REGIÓN Košice" (v skratke ENREKO)

Košický samosprávny kraj je oblasťou s nízkou mierou uplatnenia nástrojov znižovania energetickej hospodárnosti verejných budov, avšak záujem o tieto aktivity ako aj o uplatnenie obnoviteľných zdrojov energie a zelených technológií stále narastá. Ide o oblasť s vysokým potenciálom pre rozvoj regiónu. Trvalo udržateľné energetické plánovanie podporuje lokálne hospodárstvo, vytvára pracovné miesta, zvyšuje energetickú bezpečnosť, znižuje energetickú náročnosť, zlepšuje kvalitu života a verejné služby. Tieto dôvody spolu s európskymi trendmi v oblasti klimatických zmien vedú KSK k zapojeniu do európskej iniciatívy Dohovor primátorov a starostov ako aj vytvoreniu partnerstva s aktérmi rozvoja energetiky v regióne. Dohovor je jedným zo základných predpokladov pre získanie pomoci z programu ELENA.

Ďalším krokom je využitie finančných nástrojov a programov, ktorými Európska únia podporuje miestnych, regionálnych a národných aktérov v snahe dosiahnuť energetickú udržateľnosť. Jedným z týchto nástrojov je technická pomoc ELENA (European Local ENergy Assistance), ktorú vytvorila Európska komisia (EK) spolu s Európskou investičnou bankou (EIB) na podporu regionálnym a miestnym samosprávam. Cieľom je spojiť rozptýlené miestne projekty v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie do systematických investícií a zabezpečiť ich výnosnosť. Technická pomoc ELENA financuje náklady týkajúce sa technickej podpory pre prípravu veľkých investičných programov nad 50 mil. EUR. Až do výšky 90 % môže grant ELENA pokryť náklady na prípravu štúdií uskutočnenosti, energetických auditov, projektových dokumentácií a verejného obstarávania. Multiplikačný efekt takejto veľkej investície musí byť aspoň 20. Nástroj ELENA je financovaný prostredníctvom programu Inteligentná energia pre Európu.

KSK má záujem realizovať takéto veľké investície, ktoré budú smerovať k zvýšeniu energetickej efektívnosti a uplatneniu obnoviteľných zdrojov energie. Preto v spolupráci s mestami a obcami kraja uchádza o technickú pomoc ELENA.

Prípravovaný investičný program je zameraný na zníženie energetickej náročnosti verejných budov (zateplenie budov, solárny ohrev TUV, výroba elektrickej energie FTV, modernizácia vnútorného osvetlenia v budovách) a modernizáciu systémov verejného osvetlenia. Projekt

prispeje k vytvoreniu právneho, technického a finančného rámca, ktorý zabezpečí spoluprácu samospráv, ktorá doteraz v podmienkach SR neexistovala. Výsledkom bude nová forma spolupráce, nové spoločné zdieľané pracovné metódy a finančne efektívna implementácia plánovaných projektov v regióne. Koordinácia týchto investícií napomôže k dosiahnutiu vyššej úrovne budúcich spoločných energetických projektov v tejto oblasti.

Po schválení predkladaného zámeru sa rozbehne príprava najprv predžiadosti, ktorá bude predmetom schválenia EIB. Následne budú pokračovať práce na žiadosti ako aj konzultácie a negociácie s EIB s cieľom podať finálnu žiadosť v najkratšej dobe. V prípade pozitívnej reakcie z EIB bude nasledovať schvaľovací proces v Európskej komisii. Cieľom je dospieť k schváleniu žiadosti a následnému podpísaniu zmluvy.

Navrhovaný projektový zámer počíta s technickou pomocou vo výške 1,5 – 2,5 mil. EUR. Táto suma však podlieha schváleniu EIB a EK, a preto jej finálna hodnota bude známa až po schválení žiadosti. 10%-né spolufinancovanie z vlastných zdrojov bude rozdelené medzi partnerov tak, aby zodpovedalo ich pomernej čiastke k plánovaným investíciám.

Realizácia takto pripravených investícií bude následne financovaná predovšetkým zo štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie v novom programovom období 2014-2020, bankových zdrojov (komerčné banky, Európska investičná banka, Európska banka pre obnovu a rozvoj), prostredníctvom projektov EPC (zmluva o energetickej výkonnosti) a doplnkovo z vlastných zdrojov.

Dohovor primátorov a starostov (príloha . 1) je celospoločenská európska iniciatíva, združujúca orgány miestnej a regionálnej samosprávy, ktoré sa spoločne zaviazali zlepšiť kvalitu života svojich obyvateľov prispením k cieľom „Stratégie EÚ 2020“ v oblasti energetiky a ochrany klímy Európskeho spoločenstva. V decembri roku 2008 po prijatí klimaticko-energetického balíka prijala Európska komisia rozhodnutie priamo zapojiť miestnych a regionálnych inžinierov do plnenia cieľov EÚ. K 11. júnu 2015 podporilo Dohovor 6 376 signatárov, ktorí predstavujú 206 miliónov obyvateľov EÚ. Prostredníctvom opatrení smerujúcich k zvýšeniu energetickej účinnosti a investícií do obnoviteľných zdrojov energie sa signatári Dohovoru zaväzujú znížiť emisie CO₂ na svojom území o minimálne 20 % do roku 2020. V tomto období sa vo Výbore regiónov, ktorý zastrešuje Dohovor primátorov a starostov, hovorí o predĺžení aktivít Dohovoru na obdobie do roku 2030, ba až do roku 2050 s ambicióznou aktualizáciou cieľov:

- do roku 2030 znížiť objem emisií skleníkových plynov, ktoré produkujú domácnosti, v porovnaní s rokom 1990 o viac ako 40 %;
- do roku 2030 dosiahnutie percentuálneho podielu energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti aspoň vo výške 27 %;
- do roku 2050 zníženie objemu emisií skleníkových plynov o 80 – 95 % v porovnaní s rokom 1990.

Takéto trvalo udržateľné energetické plánovanie prináša rozvoj miestneho hospodárstva, vytváranie nových pracovných miest, zvýšenie energetickej bezpečnosti, zlepšenie kvality života a zlepšenia v poskytovaní verejných služieb.

Kreovanie Dohody o partnerstve v Košickom kraji k Dohovoru primátorov a starostov sa uskutočňuje v troch krokoch:

- a. individuálne oslovenie primátorov všetkých miest, starostov obcí - predstaviteľov mikroregiónov a zástupcov štátnej správy a vytýpaných odborných organizácií, zaoberajúcich sa problematikou „udržateľných energií“ a určenie možných cieľov spolupráce;

- b. plenárne pracovné rokovanie uvedených signatárov za úasti vedenia Košického samosprávneho kraja;
- c. schválenie pristúpenia k Dohode o partnerstve k Dohovoru primátorov a starostov Zastupíte stvom Košického samosprávneho kraja a splnomocnenie predsedu Košického samosprávneho kraja JUDr. Zdenka Trebu u k jej podpísaniu s Generálnym riadite stvom pre energetiku Európskej komisie;

Ú elom a obsahom plenárneho rokovania bude:

- oboznámenie prítomných so záväzkami, možnými aktivitami v rámci Dohovoru primátorov a starostov EÚ, s programom technickej podpory v rámci iniciatívy ELENA,
- príprava základných dokumentov pre vznik Regionálnej platformy Dohovoru primátorov a starostov EÚ v podmienkach KSK - memoranda o porozumení medzi KSK a mestami a obcami (ako signatármi Dohovoru) a memoranda o porozumení medzi KSK na jednej strane a štátnou správou, odbornými organizáciami a regionálnymi rozvojovými inštitúciami na druhej strane (ako asociovanými lenmi Dohovoru)

Výsledkom bude vznik regionálnej platformy Dohovoru primátorov a starostov v Košickom kraji ako efektívneho nástroja pre riadenie a realizáciu cie ov Dohovoru v podmienkach KSK, pre integráciu a fungovanie v rámci vytvorenej medzinárodnej spolupráce a partnerskej siete.

Štruktúra regionálnej platformy Dohovoru primátorov a starostov v KSK (príloha . 2)

Jadro budú tvori :

- Košický samosprávny kraj
- energetický klaster (združujúci vedecké, odborné inštitúcie a podnikateľské subjekty Košického samosprávneho kraja)
- zástupcovia miest, obcí a organizácií verejnej správy v KSK – cie ová realiza ná skupina

Využitím mechanizmu podpory špecifikovaného nástrojom ELENA sa mestá a obce oficiálne a reálne zapoja do procesov nap ania cie ov a záväzkov, ktoré vyznáva Dohovor primátorov a starostov EÚ.

Prínosy zapojenia sa Košického samosprávneho kraja do programu technickej pomoci ELENA:

Vstup KSK do programu ELENA nám môže prinies tieto identifikované prínosy:

- eliminácia nákladov na technickú predprojektovú prípravu,
- financovanie využitím technickej pomoci programu ELENA EIB pri príprave investí ných energeticky efektívnych projektov,
- štandardizácia energetických parametrov verejných budov v súlade s európskymi smernicami a so zmenami v energetickej legislatíve SR,
- energetické audity (EA) budú realizované v súlade s modernizovanou a jednotnou európskou metodikou a budú financované cez program ELENA. EA budú garantova podstatne vyššiu úžitkovú hodnotu budovy vrátane nízkych prevádzkových nákladov, ktoré dnešné platné energetické audity negarantovali.
- umožní získa potrebné zru nosti pre manažment budov vo vlastníctve KSK a poskytova lokálne poradenstvo pre ostatné miestne samosprávy
- umožní vytvori prostredie lokálneho partnerstva na jednej strane miestnej a regionálnej samosprávy, výskumných vývojových zložiek univerzít a na druhej strane zoskupením

projekčných, inžinierskych a dodávateľských firiem, schopných poskytnúť technologické stavebné riešenia a služby s vysokou pridanou hodnotou na nediskriminatóm princípe

- umožní vytvoriť formálne/neformálne partnerstvo PSK a KSK (výhodné aj kvôli geografickej polohe – východná schengenská hranica) a tým získať vyjednávaciu silu vo i národnej úrovni v úsilí získať podstatne väčší objem finančných prostriedkov pre modernizáciu verejných budov na východnom Slovensku;
- získanie konkurennej výhody pri poskytovaní know-how v regióne cezhraničného programu ENPI;
- umožní zvýšiť energetickú bezpečnosť v KSK, ktorá v súčasnej turbulentnej dobe predstavuje základný predpoklad sociálneho-ekonomického fungovania Slovenska.

Riziká:

- na základe kritérií programu ELENA je potrebné zoskupiť dostatočný počet projektov s investičným objemom aspoň 50 mil. EUR z portfólia budov a energetických zariadení vo vlastníctve KSK doplnených o investície miestnych samospráv, zameraných na zvýšenie energetickej efektívnosti a využívania OZE,
- je potrebné kalkulovať s istými vstupnými nákladmi, ktoré sú spojené so zberom potrebných údajov pre vypracovanie žiadosti o technickú pomoc, so spracovaním technických podkladov, s ich obhajobou a s komunikáciou s EIB,
- musíme disponovať preukázateľnou odbornou kapacitou, schopnou pripraviť projektové zámery a obhájiť ich pred expertmi EIB,
- musíme mať garantovanú politickú podporu Zastupiteľstva KSK, resp. tých mestských zastupiteľstiev, s ktorými pôjdeme do regionálneho partnerstva.

Záver:

Celkové prínosy zo vstupu do programu ELENA a z následného využitia zdrojov z Operačného programu Kvalita životného prostredia a z garantovaných energetických služieb pre verejný sektor považujeme pre kraj jednoznačne za pozitívne. Náklady na prípravu žiadosti a negociácii s EIB sú na úrovni 35 – 45 000 EUR na 2 roky. Investičný rámec, ktorý však chceme získať pomocou programu ELENA plánujeme v objeme min. 50 mil. EUR. Zdroje pre realizačné projekty energetickej efektívnosti KSK plánuje primárne získať zo zdrojov Operačného programu Kvalita životného prostredia, prioritná os 3 a 4. Kofinancovanie z našich zdrojov bude 5% plus náklady na vypracovanie realizačných projektov. S 10% je potrebné počítať na konfinancovanie technickej pomoci z programu ELENA, odhadujeme získať technickú pomoc v rozpätí 1,5 - 2 mil. EUR. Môžeme ušetriť náklady na spracovanie energetických auditov minimálne vo výške 1 mil. EUR a získať kvalitné vstupy pre vypracovanie realizačných projektov. Zároveň realizáciou týchto projektov prudko znížime energetické náklady a keďže sa jedná o významnú obnovu budov, energetické úspory dosiahnú 25 – 40 % súčasných prevádzkových nákladov. Detailné číslo nám až povie realizovaný audit v rámci programu ELENA.

V Košiciach, 11. septembra 2015

Vyhotovil: RNDr. Milan Husár

II.

N á v r h u z n e s e n i a

k materiálu

Po prerokovaní materiálu **Mestské zastupiteľstvo v Spišských Vlachoch:**

I. schvaľuje:

1. prístupenie k Žiadosti Košického samosprávneho kraja o technickú pomoc „ELENA“ financovanú cez grant z programu Inteligentná Európa – CIP (alej len „grant Elena“)
2. spolufinancovanie oprávnených výdavkov „grantu Elena“ vo výške 10 % technickej pomoci zodpovedajúcej podielu vo vzahu k plánovaným investíciám, a to v období predpokladaného trojročného trvania implementácie „grantu Elena“
3. zabezpečenie vyhlásenia verejného obstarávania a podpisu zmluvy s dodávateľom v období do troch rokov od podpisu zmluvy o „grant Elena“ a následnú realizáciu naplánovaných investícií
4. poskytovanie súinnosti a dodržiavanie časového harmonogramu, vrátane určenia zodpovednej osoby pre spoluprácu s Košickým samosprávnym krajom, projektovými partnermi (RegioEnergy n.o.) a implementačnou jednotkou.

Pracovné stretnutie
k Programu technickej pomoci ELENA
(European Local ENergy Assistance)

„ Energetický región Košice“ (ENREKO)

10. november 2015
Košický samosprávny kraj, RegioEnergy n.o.

Energetika a zmena klímy v mestách

- mestské oblasti tvoria 70-80 percent spotreby energie a emisií CO₂ v EÚ
- existuje značný potenciál pre investície do energetickej efektívnosti (EE) a obnoviteľných zdrojov energie (RE) v mestách
- niektoré mestá v EÚ už začali sústrediť svoje investície do programov v týchto oblastiach, a to najmä v oblasti efektívnosti budov pri vytvorení partnerstva so spoločnosťou poskytujúcou energetické služby v ESCOs

Základné požiadavky pomoci pre mestá s ohľadom na EE/RE

1. dosiahnuť širokú škálu zámerov programu

- vypracovať niekoľko malých projektov a ich súčet vytvorí jeden spoločný - štandardný prístup
- prilákať pozornosť investorov

2. program realizovať ako jeden celok

- podpora prípravy projektov = ELENA a jej nástroje

3. dostupnosť pre konkurenčné financovanie

- efektívne využívanie grantov – kombinácia grantov a pôžičiek
- EIB môže poskytovať finančné prostriedky

ELENA

- program **technickej asistencie**, poskytuje granty mestám, obciam, regiónom a entitám konajúcim v ich mene, do 90% oprávnených nákladov, a to na **prípravu a realizáciu** investičných programov/projetov EE and OZE v rámci ich teritórií
- **minimálny multiplikačný faktor 20**
- financovaná z programu Inteligentná Energia Európa, otvorená výzva
- žiadosti zasielané priamo EIB

Všeobecné ciele:

- pomáhať pri prechode z prípravy akčných plánov až k investíciám (zvyčajne pre hodnoty vyššie ako 50 mil. EUR)
- podpora programov, ktoré sú využiteľné i v ďalších regiónoch či mestách
- rozšírenie používania inovačných techník a prístupov
- súčasný rozpočet z prostriedkov ELENY je cca 15 miliónov EUR ročne

E L E N A

Technická pomoc:

- **Podpora miestnych a regionálnych subjektov:**
- **Doplnkový personál**
- **Technické štúdie**
- **Príprava výberového konania**
- **Finančné štruktúrovanie**

Investičný program:

- **EE a RE pre verejné a súkromné stavby**, verejné osvetlenie a dopravné svetelné siete, fotovoltika, kúrenie / chladenie
- **Účinnejší systém mestskej dopravy**, vysoko účinné autobusy, elektricky poháňané automobily, logistické zlepšenie;
- **Miestne energetické zariadenia, ktoré podporujú EE a RE**, inteligentné siete, infraštruktúra pre dobíjanie elektricky poháňaných vozidiel, informačné a komunikačné technológie a pod.

RegioEnergy

Oblasti podpory ELENA

EE a RE pre verejné budovy :

- Verejné budovy (RE), vrátane sociálneho bývania
- Pouličné osvetlenie a svetelné dopravné systémy
- Vykurovanie alebo chladenie založené na princípe kombinovanej výroby tepla a elektriny (CHP) alebo výroby energie z obnoviteľných zdrojov
- Malé kogeneračné systémy pre budovy

Pre dopravu :

- Špičkové EE autobusy, vrátane hybridov
- S elektrickým pohonom alebo s nízkym obsahom uhlíka
- Zníženie emisií automobilov, vrátane technológií na uľahčenie ich zavádzania
- Logistika dopravy v mestských oblastiach

Pre infraštruktúru :

- Inteligentné elektrické rozvodné siete
- Informačné a komunikačné technológie
- Energeticky efektívna mestská infraštruktúra
- Kombinovaná doprava
- Infraštruktúra pre integrovanie väčšieho množstva energeticky účinných vozidiel

Finančná podpora zo zdrojov EU

- ✓ Inteligentná energia pre Európu (Intelligent Energy – Europe Programme)
- ✓ ELENA (European Local ENergy Assistance facility) – technická podpora
 - - ELENA-EIB - v spolupráci s Európskou Investičnou Bankou (EIB)
 - - ELENA – KfW - v spolupráci s nemeckou bankou KfW
 - - ELEBNA – CEB – v spolupráci s Council of Europe Bank
- ✓ Európsky Fond Energetickej Efektívnosti (EEEF)
- ✓ Štrukturálne fondy EU
- ✓ Concerto, Smart Cities

RegioEnergy n.o.

Dohovor primátorov a starostov

aplikuje Ciele EU2020 agendy „3x20“ v oblasti energetiky a ochrany klímy Európskeho spoločenstva do života:

- o 20% zvýšiť energetickú efektívnosť
- o 20% zvýšiť podiel OZE v rámci energet. mixu
- o 20% znížiť emisie CO₂

RegioEnergy n.o.

www.dohovorprimatorovastarostov.eu

Dohovor primátorov a starostov (do roku 2020)

Po prijatí klimatického a energetického balíčka EÚ v roku 2008 EK začala iniciatívu Dohovor primátorov a starostov s cieľom oceniť a podporiť snahy orgánov miestnej samosprávy pri realizácii politík udržateľnej energetiky. Miestne samosprávy zohrávajú kľúčovú rolu pri zmierňovaní dôsledkov zmeny klímy, najmä keď uvážime, že 70-80 % spotreby energie a emisií CO súvisí s aktivitami v rámci miest.

Dohovor primátorov a starostov:

- výnimočný model viacúrovňovej správy pre jeho jedinečné vlastnosti
- jediné hnutie svojho druhu mobilizujúce miestnych a regionálnych aktérov smerom k splneniu cieľov EÚ

Nový integrovaný Dohovor primátorov a starostov o klíme a energii – do r. 2030

Iniciatíva integruje pôvodný Dohovor primátorov a starostov (znižovanie emisií CO₂) a Dohovor Mayors Adapt (prispôsobovanie sa klimatickým zmenám)

3 piliere:

- zvyšovanie EE a využívanie OZE
- posilňovanie schopností adaptovať sa na neodvratné klimatické zmeny
- znižovanie produkcie CO₂ a udržanie glob. otepľovania pod 2°C

Od 1. novembra 2015 – nový typ Akčného plánu:

– nie **SEAP** (Akčný plán udržateľnej energie), ale **SECAP** (Akčný plán udržateľnej energie a klímy)

Elena sa týka iba **SEAP** = technická pomoc na investície týkajúce sa znižovania emisií CO₂, zvyšovania en. efektívnosti a podielu OZE

3 zásadné fázy Dohovoru

Krok 1: Pristúpenie k Dohovoru (dobrovoľné):

- vytvorenie adekvátnych administratívnych a technických štruktúr
- inventarizácia emisií CO₂ a spracovanie „**Akčného plánu**“ so zapojením lokálnych partnerov

Krok 2: Schválenie Akčného plánu samosprávou:

- realizácia Akčného plánu
- monitoring a spätná väzba

Krok 3: Implementačný reporting (každé 2 roky)

Regionálna platforma Dohovoru primátorov a starostov v KSK

KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ bude:

- iniciátorom, zakladateľom a trvalým koordinátorom Regionálnej platformy v Košickom kraji
- sprostredkovať vzájomnú komunikáciu, odovzdávanie informácií a šírenie pozitívnych skúseností medzi partnermi projektu
- umožňovať transfer možnej aplikácie a realizácie pilotných projektov, resp. uplatňovania nových investičných mechanizmov

KSK a ZÁSTUPCOVIA MIEST budú:

- cieľová realizačná skupina
- signatármi
- hlavnými prijímateľmi informácií i organizačnej a finančnej podpory
- realizátormi programových cieľov Dohovoru (vlastné projekty)
- sa podieľať na transfere negatívnych i pozitívnych skúseností

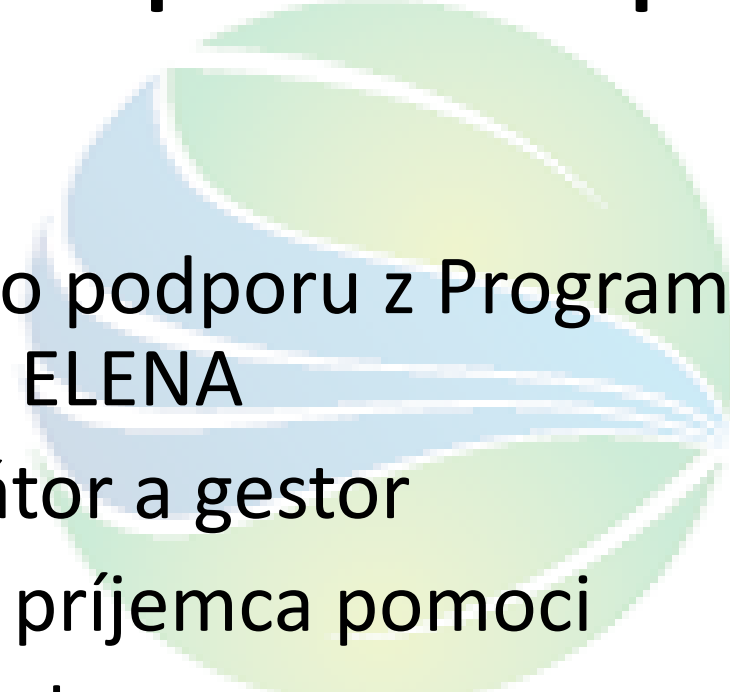
Úlohy KSK a partnerov v projekte ENREKO

KSK :

- žiadateľ o podporu z Programu technickej podpory ELENA
- koordinátor a gestor
- konečný príjemca pomoci

Mestá : (zmluva o partnerstve s KSK)

- partneri
- koneční príjemcovia pomoci

RegioEnergy n.o.

Proces predkladania žiadosti

V dvoch krokoch:

Predbežná prihláška - ak je hodnotenie kladné, môže sa pripravovať úradná žiadosť

Úradná Žiadosť:

- príjem žiadosti EIB
- prípadné dožiadanie si informácií EIB
- návrh hodnotenia od EIB
- schválenie žiadosti Európskou komisiou
- po schválení návrhu EK zahájenie rokovaní o zmluve so žiadateľom
- podpis dohody o financovaní EIB a príjemcu
- začatie prevádzky rozvojového projektu / technickej pomoci (zriadenie implementačnej jednotky pri KSK)

Charakteristika Zmluvy ELENA

- **doba trvania - maximálne 3 roky, spolufinancovanie 90% EIB a 10% žiadateľ**
- **predpokladaný rozsah pomoci: 1 - 2,5 mil. Eur**
- prílohy:
 - popis pracovného programu pre rozvoj služieb projektu a plánované investície, vrátane míľnikov a kritických bodov s cieľom dosiahnuť požadovaný efekt
 - predbežný rozpočet
 - požiadavky na podávanie správ
- časový rozvrh platieb - dotácie:
 - **40%** na začiatku
 - **30%** po potvrdení priebežnej správy
 - **30%** po overení záverečnej správy
- správy o postupe prác - každých 6 mesiacov
- priebežná správa (zvyčajne po 18 mesiacoch)
 - technická asistencia a investičný program
- záverečná správa (zvyčajne 1 mesiac po dokončení prác)
 - vzťahuje sa na celé obdobie
- dôkaz, že požadovaný efekt je dosiahnutý (**pákový efekt 20-násobok vo forme budúcich investícií**)

Súčinnosť pri príprave Žiadosti

- Žiadosť vypracováva RegioEnergy, n.o.
- Od KSK a partnerských miest sa očakáva:
 - súčinnosť pri definovaní potrieb (návrhy, potreby v zmysle možností ELENA ...)
 - predloženie hodnovernej dokumentácie k stanoveniu spotrieb a budúcich úspor (faktúry, výkazy o spotrebe...)
 - predložiť vypracované rozvojové dokumenty miest - PRM a PHSR VÚC KSK resp. iné rozvojové dokumenty z oblasti energetiky, životného prostredia a inovácií

Súčinnosť pri príprave žiadosti

požiadavka na zapojené subjekty:

- určiť **zodpovednú osobu** znalú v oblasti energetiky resp. životného prostredia pre komunikáciu so spracovateľom žiadosti ELENA
- **rešpektovať schválený časový harmonogram** a dodávanie podkladov v stanovenom čase z dôvodu veľkého rozsahu spracovávaných dát
- v časovom horizonte do konca novembra vyjadriť svoje rozhodnutie o pristúpení k projektu ELENA ako partner (čo najskôr) – nutný súhlas MsZ (formulácia uznesenia o pristúpení a spolufinancovaní bude mestám zaslaná)

Kontakty

Odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia
Úrad Košického samosprávneho kraja
Nám. Maratónu mieru 1, 042 66 Košice
RNDr. Milan Husár, 055-6196662, milan.husar@vucke.sk

RegioEnergy n.o.

Kancelária: Magnezitárska 10, 04013 Košice
Ing. Peter Lukošik, 0948 224 626 (vo veciach bilancie energie)
Ing. Ivan Hovorka, PhD., 0907 461 916 (vo veciach OZE)
Ing. Dana Jenčová, 0915 942 434 (vo veciach zmluvných a ekonomických)
lukosik@cityenergy.sk hovorka@cityenergy.sk jencova@mediinvest.sk

Charakteristika programu technickej pomoci ELENA

Európska únia prostredníctvom viacerých mechanizmov, programov a finančných nástrojov (fondov) podporuje obce, mestá, mikroregióny, vyššie územné celky v snahe dosiahnu energetickú bezpečnosť únie ako celku i jednotlivých miestnych aktérov samostatne s cieľom:

- zníži množstvo skleníkových plynov,
- zníži energetickú náročnosť verejných a súkromných budov,
- zvýši podiel obnoviteľných zdrojov na výrobe elektrickej energie a tepla.

Jednou z najväčších prekážok pri realizácii opatrení v oblasti energetickej efektívnosti na miestnej a regionálnej úrovni je potreba potrebných investícií a preto je potrebné využívať každé opatrenie prijaté na úrovni EÚ, ktoré náležite zohľadňuje dôsledky pre miestne samosprávy a regióny a ich rozpočtové obmedzenia.

V ostatných rokoch bolo preto zo štruktúr iniciovaných viacerými podpornými programami. Jedným z nich je aj **ELENA (European Local ENergy Assistance)** implementovaná Európskou komisiou (DG ENERGY) v spolupráci s Európskou investičnou bankou a financovaná cez „Intelligent Energy Europe“ program (Inteligentná Energia Európa).

Základné charakteristiky programu:

- technická asistencia je zameraná na prípravu kvalitných investičných programov v mestách a regiónoch v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie (obnova budov, integrácia obnoviteľných zdrojov energie, centrálna zásobovanie teplom a chladom - CZT, kombinovaná výroba elektriny a tepla - KVET, mestská hromadná doprava, inteligentné siete...atď.)
- podporené budú projekty v nasledujúcich oblastiach:
 - o verejné a súkromné budovy, vrátane sociálneho ubytovania, pouličné a dopravné osvetlenie, zvýšenie energetickej účinnosti – napr. zatepovanie budov zamerané na výrazné zníženie energetickej spotreby (aj teplo aj elektrina) ako je tepelná izolácia, efektívna klimatizácia, ventilácia, úsporné osvetlenie
 - o za lenenie obnoviteľných zdrojov energie do zastavaných území, napr. fotovoltiky, solárnej energie, biomasy a pod.
 - o investície do obnovy, rozšírenia a budovania nových rozvodov tepla/chladu, vrátane sietí založených na kombinovanej výrobe tepla a chladu, decentralizovaných systémoch výroby tepla a chladu (priamo v budovách alebo vedľa budov)
 - o mestská doprava na podporu zvýšenia energetickej efektívnosti a integrácie obnoviteľných zdrojov, napr. vysoko efektívne autobusy, vrátane hybridných autobusov, investície na uvedenie nových, energeticky efektívnejších konceptov na zlepšenie prevozu tovarov (logistiky) v mestských oblastiach
 - o lokálna infraštruktúra vrátane tzv. inteligentných rozvodov (smart grids), IKT infraštruktúry pre energetickú efektívnosť, energeticky efektívne mestské vybavenie, inter-modálne nástroje prepravy (kombinovaná preprava) a prechod na alternatívne palivá vo vozidlách
- oprávnenými nákladmi sú výdavky na technickú podporu, teda potrebnú pomoc v úvodnej fáze prípravy, implementácie a financovania investičného projektu, napr. štúdie uskutočniteľnosti, marketingové štúdie, podnikateľské plány, energetické audity, náklady na verejné obstarávanie, právnu pomoc, prípravu projektového tímu, trhové prieskumy a analýzy, štruktúrovanie investícií, business plány, príprava a manažment procesu verejného obstarávania a príprava zmlúv, novozamestnaní pracovníci pridelení špecificky na prípravu relevantného investičného programu

Minimálna výška projektu:

Min. 70 000 EUR, max. 2 000 000 EUR na jeden projekt

Vyžadovaný min. multiplikačný faktor: 1 : 20 (pomer grant : investícia), t.z. 1 EUR technickej pomoci musí vyvolať investíciu za min. 20 EUR.

Cieľom ELENA je zvýšiť skúsenosti s rozvojom investičných programov určitej veľkosti, štandardne nad 50 mil. EUR. Menšie projekty môžu byť podporené, ak sú integrované do väčších investičných programov. Kombinovanie malých projektov do väčších programov umožní znížiť výdavky na prípravu a zlepšuje „úverovateľnosť“ jednotlivých projektov, čo je jedným z výberových kritérií ELENA.

ELENA formou grantu pokrýva do 90% oprávnených nákladov

Max. dĺžka trvania pomoci ELENA: 3 roky

Oprávnené výdavky môžu byť vrátane DPH, pokiaľ žiadate nie je platca DPH

Budova, resp. predmet podpory nedostal v posledných 5 rokoch žiadnu podporu zo štátneho rozpočtu.

Duplicita finančnej podpory EU toho istého investičného programu na ten istý účel nie je možná.

Oprávnený prijímateľ :

miestne a regionálne samosprávy alebo iné orgány verejnej správy alebo zoskupenia týchto orgánov z členských štátov EÚ, Nórska, Islandu, Lichtenštejnska, Chorvátska a Macedónska. ELENA podporuje implementáciu záväzkov obcí vyplývajúcich z Dohovoru primátorov a starostov, ale nie je výlučne pre signatárov tohto dohovoru.

Výhody: investičný program má väčšie šance na získanie zdrojov z finančných inštitúcií (vrátane EIB), znížené transakčné náklady, zlepšená «bankabilita» projektov

ELENA môže poskytnúť granty výlučne na technickú pomoc. Investičné náklady musia byť financované iným spôsobom (úver, vlastné zdroje, EPC, štrukturálne fondy etc.).

Program TP ELENA - FAQ

o je ELENA?

ELENA je európsky nástroj s cieľom, prostredníctvom technickej pomoci, na podporu regionálnych alebo miestnych orgánov pri urýchľovaní svoje investičné programy v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie. Podporuje miestne a regionálne orgány prispievajú k iniciatíve "20-20-20" Európskej únie. Táto podpora je poskytovaná dotácia v rámci programu IEE II (Inteligentná energia pre Európu, http://ec.europa.eu/energy/intelligent/index_en.html). Elena sa zameriava na širšie využitie inovatívnych techník, postupov, výrobkov alebo procesov a uľahčuje ich uvedenia na trh; investičné programy podporované potom môžu byť replikované v iných mestách a regiónoch.

Aký typ technickej podpory môže byť financovaný cez ELENA?

Oprávnené náklady na podporu ELENA korešpondujú s akoukoľvek technickou podporou, ktorá je nevyhnutná pre prípravu, realizáciu a financovanie investičného programu. Táto technická podpora môže byť rôznych typov, napríklad: štúdie uskutočniteľnosti a marketingové štúdie, štruktúrovanie programov, podnikateľské plány, energetické audity, príprava výberových konaní a zmluvných dohôd a implementačných jednotiek projektov. Avšak, náklady na hardvér, ako je meracie zariadenie, počítače alebo kancelárske priestory, sú vylúčené. Náklady na novoprijatých zamestnancov pridelených na rozvoj investičného programu sú oprávneným nákladom. Náklady zamestnancov zodpovedajú skutočnej mzde a výdavkom na sociálne zabezpečenie a ďalším nákladom súvisiacim s odmeňovaním. Oprávnené náklady môžu zahŕňať aj pridanú hodnotu, pokiaľ je doložené, že príjemca nie je platiteľom DPH. ELENA pokrýva až 90% oprávnených nákladov potrebných pre technickú podporu súvisiace s jasne určeným investičným programom.

Aký typ investičných programov možno podporiť technickou pomocou ELENA?

Podporu ELENA možno poskytnúť pre vývoj investičných programov alebo projektov v nasledovných oblastiach:

- verejné a súkromné budovy, vrátane sociálneho bývania a ulice a dopravné osvetlenie, podporu zvýšenej energetickej účinnosti - napríklad renovácie budov, ktorých cieľom je výrazne znížiť spotreba energie (teplo i elektrinu), ako tepelná izolácia, účinné klimatizácie a vetrania, úsporného osvetlenia;
- integrácie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) do zastavaného prostredia - napr solárnych fotovoltaických (PV), solárne termické kolektory a biomasa;
- investície do renovácie, predženie alebo budovanie nových diaľkových vykurovania / chladenia siete, vrátane sietí založených na kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie (CHP); decentralizované kogeneračné systémy (budova alebo úrovni štvrtí);
- mestská doprava na podporu zvýšenej energetickej účinnosti a integráciu obnoviteľných zdrojov energie, napr. vysoké autobusy na zvýšenie energetickej účinnosti, vrátane hybridných autobusov, elektrické alebo s nízkym obsahom uhlíka pohonné systémy, investície, ktoré majú uľahčiť zavedenie elektrických vozidiel, investície na zavedenie nových, energeticky účinnejších konceptov na zlepšenie logistiky nákladnej dopravy v mestských oblastiach;

- miestna infraštruktúra vrátane inteligentných sietí, informačných a komunikačných technológií infraštruktúry pre energetickú únnos, energeticky úsporné mestské zariadenia, intermodálnych prepravných zariadení a tankovacie infraštruktúry pre vozidlá na alternatívny pohon.

Kto môže využívať program ELENA ?

Miestne a regionálne orgány alebo iné verejnoprávne subjekty alebo skupina takýchto subjektov z krajín oprávnených v rámci programu Inteligentná energia pre Európu. V súčasnej dobe, oprávnené krajiny sú členské štáty EÚ, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko, Chorvátsko a Macedónsko. Verejný subjekt je subjekt vytvorený orgánom verejnej moci alebo právnická osoba súkromného práva poverená výkonom verejnej služby, financovaná na viac ako 50 % verejných zdrojov, ktorého vnútorné postupy a úkony podliehajú kontrole orgánom verejnej moci a za ktorých záväzky verejný orgán prijme zodpovednosť v prípade, že takýto verejný orgán ukončí svoju únnos. ELENA podporuje Dohovor primátorov a starostov (www.eumayors.eu) na podnet Európskej komisie.

Aké sú kritériá výberu pre ELENA?

EIB vyberie investičné programy, ktoré majú byť podporované v rámci ELENA na základe nasledujúcich kritérií:

- spôsobilosť žiadateľa a zúčastnených krajín IEE: všetky členské štáty EÚ, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko, Chorvátsko a Macedónsko;
- spôsobilosť plánovaného investičného programu;
- potenciál bankability projektu;
- finančnú a technickú spôsobilosť žiadateľa a k realizácii a dokončeniu projektu;
- o akávaný príspevok k dosiahnutiu cieľov iniciatívy "20-20-20", pokiaľ ide o znižovanie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie a zvyšovanie energetickej únnosti;
- o aká sa pákový efekt (náklady na investície, ktoré majú byť podporované, musí byť najmenej 20 násobok výšky príspevku ELENA);
- pridaná hodnota EÚ, o sa týka súladu s politikami EÚ, vrátane trvalo udržateľných energetických a priorít, cieľov a právnych predpisov;
- úroveň navrhovaných udržateľných energetických technológií, ktoré majú byť vykonané v investičnom programe.
- potreby miestnych komunít a možných dopadov na miestne/regionálny rozvoj, vrátane pozitívneho vplyvu na malé a stredné podniky.
- príspevku na rozširovanie správnej praxe a technológií v počiatočnej fáze prenikania na trh, v rámci EÚ.
- súhlas kohéznej politiky EÚ.
- absencia ďalšej podpory EÚ poskytnutej rovnakému žiadateľovi o ELENA vo vzťahu k rovnakému projektu.

o sa stane, ak nie je dosiahnutý minimálny pákový faktor 20?

Jedným z cieľov tohto ELENA je prispieť k rozvoju investičných programov, aby bolo dosiahnuté minimálne pomery (pákový) 1 : 20 medzi celkovými investičnými nákladmi investičného programu podporovaného a celkových nákladov na grantovej pomoci ELENA. Táto požiadavka sa odrazí v dohode o financovaní medzi príjemcom pomoci a EIB. Táto dohoda financovania bude stanovovať povinnosť príjemcu uhradiť, čiastočne alebo v plnej výške, sumy prijaté, ak tento minimálny pákový efekt nebude dosiahnutý, s výnimkou okolností, ktoré sú mimo kontroly príjemcu.

Existuje súvislosť medzi financovaním zo strany EIB a pomocou ELENA?

Ak chcete získať financovanie zo strany EIB investičného programu nie je podmienkou byť príjemcom pomoci ELENA, a naopak. Avšak, jedným z cieľov ELENA je zlepšiť bankabilitu investičného programu, pomoc ELENA môže uľahčiť prístup k financovaniu od EIB alebo iných bánk. Žiadosť o pôžičku od EIB sleduje iný proces, než je žiadosť o grant Elena. Ďalšie informácie o postupe pre podanie žiadosti o financovanie zo strany EIB možno získať na internetovej stránke EIB (www.eib.org).

Aký je postup pre podanie žiadosti o grant ELENA?

Nebudú žiadne výzvy na predkladanie návrhov a pomoc bude poskytnutá na tomu, kto požiadava v medziach daného rozpočtu. Ak chcete začať diskusiu žiadať pomoc od ELENA, mali by sa tieto minimálne informácie predložiť EIB vo fáze pred-prihlášky:

- Stručný opis plánovaného investičného programu, vrátane typu investícií a postupu vykonávania programu;
- Očakávané investičné náklady a plán na rozvoj programu;
- Suma, rozsah a hlavné aktivity, ktoré je potrebné riešiť prostredníctvom požadovanej technickej pomoci.

Na základe informácií poskytnutých vo fáze pre-prihlášok základne bude EIB posúdiť, či návrh spĺňa kritériá výberu, a na potrebu technickej pomoci špecifického investičného programu. Pozitívny výsledok tohto prvého posúdenia umožní podanie žiadosti o poskytnutie pomoci, ktoré majú byť pripravené a predložené EIB na formulári žiadosti. Banka potom predloží návrh Európskej komisii na schválenie. Výberové konanie bude trvať asi tri mesiace.

Ak je návrh schválený Komisiou, čo sa bude diať ďalej?

Bude uzatvorená dohoda o financovaní medzi verejným orgánom a EIB, na základe návrhu schváleného spolu s Komisiou. Táto dohoda financovania bude definovať oprávnené náklady na technickú pomoc, požiadavky na podávanie správ a monitorovanie a finančný plán.

Ako bude technická pomoc bude riadená?

Príjemca bude zodpovedný za riadenie a podávanie správ o pokroku agendy podľa požiadaviek stanovených Európskou komisiou a stanovených v dohode o financovaní s EIB. Prípadné prekročenie nákladov bude financované príjemcom.

Kedy môžu byť žiadosti o podporu pre ELENA predložené Komisii?

V zásade môžu by predložené návrhy a dohody o financovaní podpísanej kedykoľvek, ak je k dispozícii rozpočet. Pravidelne aktualizované informácie o dostupnosti rozpočtových prostriedkov sú k dispozícii na webovej stránke (ELENA www.eib.org/elena~~HEAD=pobj).